

*Півторак В. І., Волошин М. А., Григорьева О. А., Шевчук Ю. Г,
Булько М. П., Костюк В. Г, Фомін О. О.*

Клінічна анатомія НИЖНЬОЇ КІНЦІВКИ

Вінниця
Нова Книга
2019

УДК 617.5-089(071)
К49

Рекомендовано вченою радою Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова як посібник для студентів медичних факультетів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації (протокол № 11 від 25 червня 2018 року)

Автори:

- В. І. Півторак** - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри клінічної анатомії та оперативної хірургії Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.
М. А. Волошин - доктор медичних наук, професор, экс-завідувач кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії Запорізького державного медичного університету.
О. А. Григор'єва - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри анатомії людини, оперативної хірургії та топографічної анатомії Запорізького державного медичного університету.
Ю. Г. Шевчук - доктор медичних наук, професор, декан медичного факультету № 1 Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.
М. П. Булько - кандидат медичних наук, доцент кафедри клінічної анатомії та оперативної хірургії Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.
В. Г. Костюк - кандидат медичних наук, лікар-травматолог, головний лікар МЦ “Альтамедіка”, м. Вінниця.
О. О. Фомін - кандидат медичних наук, військовий лікар-травматолог.

Рецензенти:

- М. С. Гнатюк** - заслужений працівник освіти України, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри оперативної хірургії з топографічною анатомією державного вищого навчального закладу “Тернопільський державний медичний університет ім. І. Я. Горбачевського”.
О. О. Слободян - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри анатомії, топографічної анатомії та оперативної хірургії вищого державного навчального закладу України “Буковинський державний медичний університет”.
В. Г. Черкасов - заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор, завідувач кафе'дри анатомії людини Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця.

Клінічна анатомія нижньої кінцівки : навчальний посібник / К49 В. І. Півторак, О. Б. Волошин, О. А. Григор'єва [та ін.]. - Вінниця : Нова Книга, 2019. - 152 с.
ISBN 978-966-382-742-1

Посібник створено у відповідності з новою навчальною програмою для медичних факультетів з урахуванням рекомендацій МОН та МОЗ України. Особливу увагу звернуто на топографоанатомічне обґрунтування клінічних симптомів і синдромів при захворюваннях і травмах нижньої кінцівки.

Усі назви анатомічних елементів відповідають Міжнародній анатомічній номенклатурі, прийнятій у м. Сан-Паулу (Бразилія). Українські еквіваленти назв наведено за виданням “Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти)” за ред. В. Г. Черкасова (2010).

Для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації, ін- тернів-травматологів і молодих спеціалістів, що приступають до самостійної роботи та підвищують кваліфікацію.

УДК 617.5-089(071)

ISBN 978-966-382-742-1

© Автори. 2019
© Нова Книга, 2019

ЗМІСТ

Передмова	7
Загальні положення топографічної анатомії нижньої кінцівки	8
1. Сіднична ділянка	9
1.1. Пошарова будова сідничної ділянки.....	9
1.2. Клінічна анатомія клітковинних просторів та анатомічні шляхи розповсюдження гнійних процесів.....	9
1.3. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів	11
2. Стегнова ділянка	14
2.1. Футлярна будова стегна. Клінічна анатомія фасцій та клітковинних просторів і анатомічні шляхи розповсюдження гнійних процесів.....	14
2.2. Передня ділянка стегна.....	16
2.2.1. Пошарова будова ділянки. Стегновий трикутник і канал Гунтера. Поняття про стеговий канал.....	16
2.2.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	20
2.3. Задня ділянка стегна.....	22
2.3.1. Пошарова будова ділянки.....	24
2.3.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	24
3. Ділянка коліна	26
3.1. Передня ділянка коліна	26
3.1.1. Пошарова будова ділянки.....	26
3.1.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	27
3.2. Задня ділянка коліна.....	28
3.2.1. Пошарова будова підколінної ділянки. Клінічна анатомія фасцій та клітковинних просторів і шляхи розповсюдження гнійних процесів.....	28
3.2.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	29
4. Гомілкорова ділянка	32
4.1. Футлярна будова ділянки. Клінічна анатомія фасцій та клітковинних просторів і анатомічні шляхи розповсюдження гнійних процесів.....	32
4.2. Передня гомілкорова ділянка (regio cruris anterior)	33
4.2.1. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	34
4.3. Задня гомілкорова ділянка (regio cruris posterior)	35
4.3.1. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	35
5. Ділянка надп'ятково-гомілкового суглоба	40
5.1. Передня надп'ятково-гомілкорова ділянка, пошарова будова та канали....	40
5.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	41
5.3. Задня ділянка, пошарова будова ділянки та канали.....	41

5.2.1. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів	41
5.3. Присередня закісточкова ділянка, пошарова будова та канали.....	43
5.3.1. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	43
5.4. Латеральна закісточкова ділянка, пошарова будова та канали.....	45
5.4.1. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	45
6. Ділянка стопи	46
6.1. Тил стопи.....	46
6.1.1. Пошарова будова ділянки.....	46
6.1.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія синовіальних піхв сухожилків.....	47
6.1.3. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів	47
6.2. Підшвова ділянка, підшва.....	48
6.2.1. Пошарова будова ділянки, підшовний апоневроз, фасціальні футляри і м'язи.....	48
6.2.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія синовіальних піхв сухожилків підшви.....	50
6.2.3. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	51
7. Ділянки пальців.....	53
7.1. Пошарова будова пальців та проєкційна анатомія синовіальних піхв сухожилків пальців.....	53
7.2. Хірургічна, орієнтирна та проєкційна анатомія кровоносних судин і нервів.....	53
8. Клінічна анатомія суглобів нижньої кінцівки.....	55
8.1. Хірургічна анатомія капсули і навколосуглобових утворень.....	56
8.2. Хірургічна анатомія порожнини суглобів.....	57
9. Кульшовий суглоб.....	59
9.1. Хірургічна анатомія порожнини суглоба.....	60
9.2. Хірургічна анатомія капсули і навколосуглобових утворень.....	61
9.3. Хірургічна анатомія вивихів і травм суглоба.....	63
9.4. Анатомічні шляхи розповсюдження гнійних процесів з порожнини суглоба.....	63
10. Колінний суглоб.....	64
10.1. Хірургічна анатомія порожнини суглоба.....	65
10.2. Хірургічна анатомія капсули і навколосуглобових утворень.....	66
10.3. Анатомічні шляхи розповсюдження гнійних процесів із порожнини суглоба.....	68
10.4. Хірургічна анатомія травм суглоба.....	68
10.5. Рентгенологічне дослідження колінного суглоба.....	69
11. Над'яtkово-гомiлковий суглоб.....	71
11.1. Хірургічна анатомія порожнини та капсули суглоба, навколосуглобових утворень	71
11.2. Шляхи розповсюдження гнійних процесів з порожнини суглоба.....	72

15.1.2. Фокомелія, або «тюленьча» кінцівка.....	120
15.1.3. Відсутність (аплазія) малогомілкової кістки.....	120
15.1.4 Відсутність (аплазія) великогомілкової кістки.....	121
15.2. Вади, які виникають внаслідок недостатньої диференціації будь-яких частин нижніх кінцівок.....	125
15.2.1. Сиреномелія - злиття нижніх кінцівок.....	125
15.2.2. Синостози (зрощення кісток)	126
15.2.3. Синдактилія.....	126
15.2.4. Вроджений вивих стегна і дисплазія кульшового суглоба.....	128
15.2.5. Вальгусна і варусна деформація стегна.....	130
15.2.6. Вроджений вивих наколінка.....	130
15.2.7. Відсутність наколінка.....	130
15.2.8. Вальгусні і варусні деформації колінного суглоба.....	131
15.2.9. Вроджений вивих гомілки.....	133
15.2.10. Вроджена клишоногість.....	133
15.2.11. Артрогрипоз.....	135
15.3. Вади внаслідок збільшення кількості структур кінцівок.....	136
15.3.1. Полімелія	136
15.3.2. Поліподія.....	136
15.3.3. Полідактилія.....	136
15.3.4. Додаткові кістки стопи.....	139
15.4. Вади внаслідок недостатнього росту.....	140
15.4.1. Недорозвинення стегнової кістки.....	140
15.4.2. Гіпоплазія великогомілкової кістки.....	141
15.5. Вади внаслідок надмірного росту.....	141
15.6. Вроджені перетяжки.....	142
15.7. Генералізовані (системні) скелетні деформації.....	143
Рекомендована література.....	145
Електронні ресурси.....	146
Відомості про авторів.....	147

Навчальне видання

Півторак Володимир Ізяславович
Волошин Микола Анатолійович
Григор'єва Олена Анатоліївна та ін.
Клінічна анатомія нижньої кінцівки
Навчальний посібник

Редактор *О. В. Марчук*
Технічний редактор *К. О. Маркиш*
Коректор *Л. Я Шутова*
Комп'ютерна верстка: *О. С. Парфенюк*

Підписано до друку 24.04.19. Формат 70^x 100/16. Папір офсетний.
Гарнітура Тайме. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 12,312. Зам. № 188.

ПП "Нова Книга"
21029, м. Вінниця, вул. М. Ващука, 20
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК№ 2646 від 11.10.2006 р.
Тел. (0432) 56-01-87. Факс 56-01-88
E-mail: info@novaknyha.com.ua
www.novaknyha.com.ua